

Suositus jäsenyryyksille

Kaupan ruokahävikin hallinta

Kaupan ruokahävikkiä hallitaan mm. ennuste- ja tilausjärjestelmillä, tehokkaalla logistiikalla, alennetuilla hinnoilla ennen viimeistä käyttöpäivää ja parasta ennen päivää, sekä elintarvikkeiden luovuttamisella ensisijaisesti hyväntekeväisyyteen, eläinten rehuksi tai teollisten prosessien raaka-aineeksi. Jäteasetuksen mukaan kaupan on luovutettava käyttämättä jääneet elintarvikkeet uudelleenjakeluun ensisijaisesti ihmisravinnoksi, jos se voidaan tehdä elintarviketurvallisuutta vaarantamatta ja kohtuullisin kustannuksin. Myynnistä poistuneet elintarvikkeet, joita ei ohjata edellä mainittuihin tarkoituksiin, ja jotka siten eivät myöskään kelpaa elintarvikkeeksi, laitetaan myymälän jäteastiaan.

Ruoka-apuun soveltuvat elintarvikkeet

Ruoka-apuun lahjoitettavien elintarvikkeiden on oltava turvallisia ja aistinvaraisesti ihmisravinnoksi soveltuvia. Lahjoitettavat elintarvikkeet voivat olla esimerkiksi:

- pakattuja tai pakkaamattomia elintarvikkeita
- huoneenlämmössä säilyviä elintarvikkeita
- helposti pilaantuvia elintarvikkeita, joiden säilytys- ja tarjoilulämpötiloista on asianmukaisesti huolehdittu kaikissa vaiheissa
- jäädytetyjä tai pakastettuja elintarvikkeita tai
- syystä tai toisesta kaupalliseen tarkoitukseen soveltumattomia elintarvikkeita, joiden käyttäminen elintarvikkeena on kuitenkin turvallista
- parasta ennen -päivämäärän tuotteita, vaikka päiväys olisi ylittynyt, kunhan tuote soveltuu ihmisravinnoksi
- viimeisen käyttöpäivän tuotteita, jotka ovat jäädytetty myymälässä ennen päiväyksen umpeutumista. Tällöin elintarvikkeet on luovutettava kahden kuukauden sisällä päiväysmerkintöjen umpeutumisesta.

Ruoka-apuun ei saa lahjoittaa seuraavia elintarvikkeita:

- joiden laatu on heikentynyt siten, että ne eivät ole ihmisravinnoksi soveltuvia tai turvallisia ihmisten terveydelle
- joiden kylmä-/kuumaketju on katkennut
- joita on säilytetty väärin, esim. epähygieenisesti
- joiden joukossa on pilaantuneita elintarvikkeita tai biojätettä
- joiden pakkaus on vaurioitunut siten, että se vaikuttaa sisällön turvallisuuteen tai ihmisravinnoksi kelpaamiseen
- joiden turvallisuutta voidaan jostain muusta syystä epäillä
- tuotteita viimeisen käyttöpäivän jälkeen, jos niitä ei ole jäädytetty
- äidinmaidonkorvikkeita
- alkoholia

Kauppa voi itse valita, kenelle ja miten käyttämättä jääneet elintarvikkeet luovutetaan niin, että luovutus ei vaaranna elintarviketurvallisuutta.

Ruoka-apuyhteistyön pelisäännöt

Yhteistyöstä ruoka-aputoimijoiden kanssa noudatetaan seuraavia pelisääntöjä, joiden pohjalta kaupan yrityksen ja ruoka-aputoimijan yhteistyösuhde syntyy ja joihin vedoten se voidaan myös tarvittaessa päättää:

- Kauppa noudattaa Ruokaviraston ruoka-apuohjetta ja vastaa keinoista, joilla hävikkiä hallitaan.
- Kauppa tekee yhteistyötä ruoka-aputoimijoiden kanssa, jos se on mahdollista ruoka-avun määrän ja logistiikan käytännön järjestelyjen kannalta.
- Kauppa edellyttää ruoka-aputoimijalta sitoumuksen siitä, että se on tutustunut Ruokaviraston ruoka-apuohjeeseen ja noudattaa sitä mm. omavalvontasuunnitelman ja vaadittujen viranomaisilmoitusten osalta.
- Ruoka-aputoimija noutaa elintarvikkeet myymälästä sovitusti.
- Kauppa vastaa, että sen ruoka-avuksi luovuttamat tuotteet ovat luovutushetkellä elintarvikekelpoisia.
- Kun ruoka-aputoimija ottaa vastaan ja tarkastaa elintarvikkeen, se vastaa elintarviketurvallisuudesta tämän jälkeen.
- Ensisijaisesti kauppa hankkii elintarvikkeita myyntiä vastaavan määrän, eikä kauppa sitoudu lahjoittamaan tiettyä määrää ruokaa.
- Ruoka-aputoimija toimittaa kaupalle kuvauksen toiminnastaan ja vakuutuksen siitä, ettei kaupan lahjoittamaa ruoka-apua hyödynnetä liiketoiminnassa, ellei asiasta ole erikseen sovittu kaupan kanssa.
- Kauppa tekee yhteistyötä niiden ruoka-aputoimijoiden kanssa, jotka noudattavat näitä ohjeita. Kauppa kuitenkin päättää, kuinka monta yhteistyökumppania se tarvitsee.
- Kauppa ylläpitää tietoja ruoka-aputoimijoista, joille sen myymälöistä lahjoitetaan ruoka-apuun meneviä elintarvikkeita.

Jäteastian päätyvien elintarvikkeiden elintarvikekäytön estäminen

Jäteastian viedään myynnistä poistuneita tuotteita, jotka eivät ole elintarvikekelpoisia tai jotka ovat takaisinvedettyjä. Ne ovat voineet pudota lattialle, niiden pakkaukset ovat saattaneet rikkoutua, tuotteet ovat muutoin saastuneet, niiden kylmäketju on saattanut katketa ja ne saattavat olla terveydelle vaarallisia.

Vaikka jäteastioissa olevat elintarvikkeet voivat näyttää syömäkelpoisilta, niiden turvallisuutta ei voida taata. Myymälöiden tulisi estää elintarvikkeiden hakeminen jäteastioista. Jätetilojen ja -astioiden pitäminen auki saattaa aiheuttaa myös haittaeläinten lisääntymistä kiinteistöllä sekä mahdollisesti kiinteistöön ja henkilökuntaan kohdistuvaa ilkövaltaa.

Lisätietoja:

Periaatteista elintarvikkeiden hyväntekeväisyyteen luovuttamisessa tarkemmin Ruokaviraston ohjeessa [Ruoka-apuun luovutettavat elintarvikkeet](#).